

Останніми роками в Україні розвивається міжнародна торгівля продукцією різних галузей, збільшуються обсяги виробництва, розширюється асортимент продукції. Згідно з вимогами ринку виробники повинні виконувати такі завдання:

- дотримання параметрів якості, закладених в обов'язкові стандарти, специфікації і технічні умови;
- зниження ризику покупців підтвердженням здатності виробника забезпечувати стабільність показників якості;
- забезпечення вимог, що висувуються до продукції щодо здоров'я, безпеки і впливу на навколишнє середовище.

Для освоєння ринків потрібно мати продукцію, що відповідає певним вимогам і має підтвердження того, що вона є безпечною для споживача і довкілля та відповідає вимогам нормативних документів. Для одержання підтвердження цієї відповідності продукція підлягає обов'язковій або добровільній сертифікації.

Сьогодні створюється мережа випробувальних лабораторій і органів із сертифікації товарів і послуг.

Випробувальний центр повинен бути обладнаний спеціалізованими стендами і пристосуваннями для сертифікаційних випробувань виробів.

Для отримання достовірної інформації під час численних сертифікаційних випробувань за обмежений проміжок часу необхідно розробити спеціальні програми випробувань, що передбачають:

- розроблення допоміжного методичного матеріалу для випробування, виконаного окремо за видами випробувань для конкретного виду виробу;
- розроблення програми оптимізації тривалості сертифікаційних випробувань;
- розроблення методів оцінювання технічного рівня випробувального устаткування під час експлуатації для ухвалення своєчасних заходів зі збереження його надійності.

Вимірювання, випробування і контроль є основними методами оцінювання відповідності продукції обов'язковим кількісним і якісним показникам стандартів і (або) ТУ, договорів, контрактів (далі стандарти).

Завдання випробувань – отримання кількісних або якісних характеристик продукції, тобто оцінювання здатності виконувати необхідні функції в заданих умовах. Ці завдання виконують у випробувальних лабораторіях, рішенням є підготовлений протокол випробувань з вказівкою параметрів продукції.

Завдання контролю – встановлення відповідності характеристик продукції заданим у нормативних документах вимогам, зокрема за наслідками випробувань. Це завдання виконують експерти органу зі сертифікації на підставі протоколу випробувань.

Виготовлена продукція до її відвантаження, передавання або продажу споживачеві підлягає процедурі приймання з метою підтвердження її придатності для використання відповідно до вимог, встановлених у стандартах.

Для контролю якості і приймання виготовленої продукції проводять такі основні категорії випробувань:

- приймально-здавальні;
- кваліфікаційні і періодичні;
- типові;
- сертифікаційні.

Обсяг випробувань і контролю, що входять у програму, має бути достатнім для оцінювання впливу змін на характеристики продукції, зокрема на її безпеку, взаємозамінність і сумісність, ремонтпридатність, виробничу і експлуатаційну технологічність, а також на можливості утилізації продукції.

Сертифікаційні випробування проводять для визначення відповідності продукції до вимог безпеки і охорони навколишнього середовища, а в деяких випадках і найважливіших показників якості продукції: надійності, економічності тощо.

Сертифікаційні випробування – елемент системи заходів, спрямованих на підтвердження відповідності фактичних характеристик продукції національним і (або) міжнародним вимогам нормативної документації. Сертифікаційні випробування, зазвичай, проводять незалежні від виробника акредитовані випробувальні центри (лабораторії). За наслідками випробувань видають сертифікат або знак відповідності продукції вимогам нормативної документації. Сертифікація передбачає взаємне визнання результатів випробувань постачальником і споживачем продукції, що особливо важливе під час зовнішньоторговельних операцій. Програму і методи випробувань встановлюють у сертифікаційній документації і вказують у положенні з сертифікації певного виду продукції з врахуванням особливостей її виготовлення, випробування і постачання.

Наявність сертифікату помітно полегшує просування товару на ринок. Не дивно, що держави з розвинутою економікою постійно удосконалюють і підтримують сертифікацію. Сертифікат відповідності видають після виконання комплексної роботи з обов'язковими лабораторними випробуваннями.

Випробувальна лабораторія може надавати послуги з проведення приймально-здавальних, кваліфікаційних і періодичних, типових і сертифікаційних випробувань, тобто визначення характеристик на відповідність обов'язковим вимогам державних стандартів, якщо галузь акредитації випробувальної лабораторії відповідає цим випробуванням і має відповідне обладнання для визначення потрібних характеристик.